

Η ΓΕΡΜΑΝΙΑ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΠΙΛΕΞΕΙ ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΕ ΜΙΑ ΕΛΑΦΡΥΝΣΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΧΡΕΟΥΣ Η' ΣΕ ΜΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΧΡΕΟΚΟΠΙΑ

Συνέντευξη με τον καθηγητή Οικονομικών και Χρηματοοικονομικών Κωνσταντίνο Βουδούρη για την οικονομική κατάσταση στην Ελλάδα – Ο κίνδυνος ενός Grexit κοιμάται, όχι όμως και ο κίνδυνος μιας χρεοκοπίας – Και για να αποφευχθεί η Γερμανία θα πρέπει να απομειώσει το ελληνικό χρέος

Του Γκιοζέπε Τιμπόνε, δημοσιεύθηκε στις 14 Απριλίου 2018, 08:30

Τελικά η Ελλάδα βλέπει φως στο τούνελ; Για να απαντήσουμε σε αυτό το ερώτημα, μιλήσαμε με τον Κωνσταντίνο Βουδούρη που είναι καθηγητής σε πανεπιστημιακά φροντιστήρια.

Η Ελλάδα ολοκληρώνει το τρίτο πρόγραμμα διάσωσης από το 2010. Θα μπορούσατε να μου περιγράψετε την οικονομική και κοινωνική κατάσταση στη χώρα σας;

Θα μπορούσαμε να περιγράψουμε την περίοδο από το 2010 μέχρι και το 2016, ως την Περίοδο των Παγετώνων στην ελληνική οικονομία. Όμως οι πάγοι λιώνουν και ο ασθενής, που είναι η ελληνική οικονομία, αναρρώνει.

Μερικές προκυκλικές μεταβλητές έχουν σημειώσει βελτίωση, όπως ο πληθωρισμός που έκανε ρελάνς μετά από 3 χρόνια αποπληθωρισμού, ενώ άλλες μεταβλητές βελτιώνονται αλλά με ρυθμούς χελώνας, όπως η ανεργία που παραμένει άνω του 20%. Ένα εκατομμύριο άνθρωποι είναι παγιδευμένοι σε καθεστώς μερικής απασχόλησης με μηνιαίους μισθούς των 300, των 200 ή ακόμη και των 100 ευρώ. Η φτώχεια βρίσκεται σε υψηλά επίπεδα και η ιδιωτική κατανάλωση είναι αδύναμη για να στηρίξει τον πληθωρισμό με αποτέλεσμα το φαινόμενο του «χαμηλού πληθωρισμού» ή “lowflation”, όπως εύστοχα υπογραμμίσατε στο τελευταίο σας άρθρο.

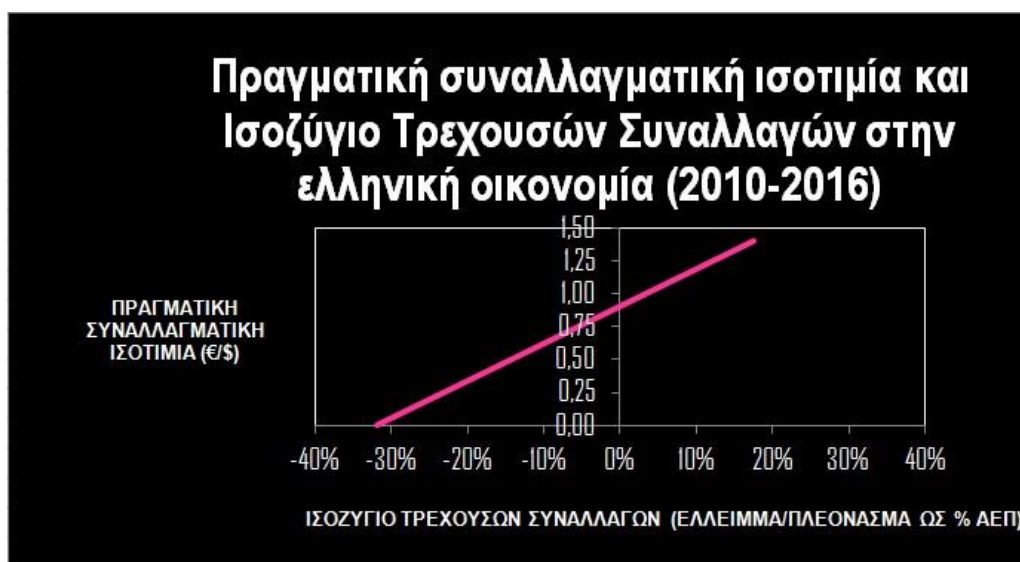
Πιστεύετε ότι η χώρα θα μπορέσει να χρηματοδοτήσει τις ανάγκες της μέσω των αγορών αμέσως μετά το τέλος του προγράμματος ; Και τί θα συμβεί εάν η Αθήνα εκδώσει κρατικά ομόλογα και δανειστεί με υψηλότερες αποδόσεις σε σχέση με το επιτόκιο που δανείζεται μέσω του προγράμματος ; Επίσης είναι το τραπεζικό σύστημα έτοιμο να αντέξει σε ένα κακό σενάριο;

Ξεκινώντας από την τελευταία σας ερώτηση, ο τραπεζικός τομέας δεν είναι πολύ ισχυρός να αντέξει ένα πραγματικά κακό σενάριο, παρά τις τρεις ενέσεις της ανακεφαλαιοποίησης. Το PSI, το «κούρεμα» των ελληνικών ομολόγων ήταν κροσέ χτύπημα για τις ελληνικές τράπεζες. Επιπρόσθετα υπάρχουν capital controls και ένα στα δύο δάνεια είναι «κόκκινα». Οι ελληνικές τράπεζες πωλούν τα δάνειά τους σε funds, όμως αυτό νομίζω είναι ασπρίνη κι όχι η λύση στο πρόβλημα.

Η Ελλάδα θα μπορέσει να αναχρηματοδοτηθεί μέσω των αγορών κάτω από κανονικές συνθήκες, παρά τα υψηλότερα επιτόκια. Τα προγράμματα διάσωσης είναι κέρματα με δύο όψεις : Προσφέρουν φθηνή χρηματοδότηση, αλλά συνοδεύονται με μέτρα λιτότητας που πλήττουν την οικονομία.

Η Ελλάδα θεωρείται στην Ευρώπη ως ένα παράδειγμα αποτυχίας των αποκαλούμενων πολιτικών λιτότητας. Παρόλα αυτά η χώρα στερείται αξιόπιστων μεταρρυθμίσεων και ικανών κυβερνήσεων, με παράδειγμα την τελευταία που δεν έκοψε κρατικές δαπάνες, αλλά προτίμησε να αυξήσει τους φόρους, σε αντίθεση με την Πορτογαλία και την Ιρλανδία και άλλα παραδείγματα στην Ευρωζώνη, που τώρα αναπτύσσονται. Πιστεύετε αυτός είναι ο λόγος αποτυχίας των πολιτικών λιτότητας;

Όπως κάθε βάρκα δεν είναι ίδια, έτσι και κάθε οικονομία δεν είναι ίδια με αποτέλεσμα να χρειάζεται διαφορετικά προγράμματα διάσωσης, από Κευνσιανής άποψης. Η Τρόικα εφάρμοσε το δόγμα «Μια συνταγή για όλες τις χώρες» που όμως είναι λάθος. Τα προγράμματα λιτότητας «τραυμάτισαν» την ελληνική οικονομία και έπληξαν την τσέπη των Ελλήνων πολιτών. Ωστόσο η βίαιη υποτίμηση του ευρώ από το 2010, λόγω της επεκτατικής νομισματικής πολιτικής του σούπερ Μάριο (σ.σ. Μάριο Ντράγκι) βοήθησε τις ελληνικές εξαγωγές (παρά το ότι είναι ανελαστικές ως προς την ισοτιμία) και σε συνδυασμό με την πτώση των εισαγωγών, το ισοζύγιο γύρισε σε θετικό. Αυτό όμως ήταν αποτέλεσμα νομισματικής κι όχι δημοσιονομικής πολιτικής.

Τα μέτρα λιτότητας εξάλειψαν τα δημοσιονομικά ελλείμματα αυξάνοντας τη δημόσια αποταμίευση, αλλά παράλληλα βύθισαν και την ιδιωτική αποταμίευση. Ως εκ τούτου, οι ιδιωτικές επενδύσεις κατρακύλισαν.

Εάν σήμερα διεξαγόταν ένα δημοψήφισμα για έξοδο ή παραμονή στο ευρώ, πόσο ισχυρή θα ήταν η στήριξη στο κοινό νόμισμα;

Η αλήθεια είναι ότι η ζώνη του ευρώ δεν είναι άριστη νομισματική περιοχή. Ωστόσο χρειάζονται πολλές μεταρρυθμίσεις για να μεταμορφώσουν την ελληνική οικονομία ώστε να μπορεί να βγει εκτός ευρώ και αυτό μπορεί να πάρει χρόνια ή και δεκαετίες. Η ελληνική οικονομία δεν είναι έτοιμη για ένα Grexit και οι δημοσκοπήσεις το αποδεικνύουν αυτό.

Η σημερινή ελληνική κυβέρνηση ζητά μια απομείωση του ελληνικού χρέους που βρίσκεται στα χέρια των Ευρωπαίων δανειστών. Η Γερμανία αντιδρά σε αυτό το αίτημα, το ΔΝΤ συμφωνεί. Τι πιστεύετε ότι θα συμβεί;

Η Ελλάδα είναι φορτωμένη με τόσο πολύ χρέος, που δεν χρειάζεται επιπλέον χρέος, δηλαδή θα πρέπει να μάθει να μη δανείζεται και να στέκεται στα πόδια της.

Κατά την απόψή μου, επειδή το 67% του ελληνικού χρέους είναι ευαίσθητο σε μεταβολές των επιτοκίων, θα πρέπει οι δανειστές να παγώσουν τα επιτόκια για την Ελλάδα. Μια ελάφρυνση χρέους είναι επίσης απαραίτητη. Το ελληνικό χρέος δεν είναι βιώσιμο, κάτι που σημαίνει ότι υπάρχει πιθανότητα 95% να αποπληρωθεί εάν υπάρξει ελάφρυνση 35% και δεδομένου ότι η χώρα θα σημειώσει μηδενικούς ρυθμούς ανάπτυξης από εδώ και στο εξής, ή εάν υπάρξει ελάφρυνση 20% και η χώρα έχει μέσο ρυθμό ανάπτυξης ετησίως 2%.

Η Γερμανία επιμένει να στρουθοκαμηλίζει κλείνοντας τα μάτια μπροστά σε αυτό το ενδεχόμενο, αλλά υπάρχει ακόμη ανοιχτό παράθυρο για ελάφρυνση του ελληνικού χρέους καθώς η Ευρωζώνη δεν είναι μόνο η Γερμανία (θέλω να νομίζω). Εάν η Γερμανία δε δεχτεί μια ελάφρυνση του χρέους, θα πρέπει να είναι έτοιμη να υποστεί μια ελληνική χρεοκοπία επειδή το χρέος δεν είναι βιώσιμο.

Ο ΣΥΡΙΖΑ και ο Αλέξης Τσίπρας πανικόβαλλαν την Ευρωζώνη το πρώτο εξάμηνο του 2015. Οι πρώτοι μήνες ήταν ταραχώδεις με το Γιάννη Βραουφάκη στο θώκο του Υπουργού Οικονομίας, ενώ αργότερα υπήρξε μια ξαφνική αλλαγή στον τόνο και στις προθέσεις του Έλληνα πρωθυπουργού. Τι πιστεύετε ότι συνέβη τότε;

Η προσπάθεια του Αλέξη Τσίπρα «να σκοτώσει τις Στυμφαλίδες Όρνιθες της λιτότητας ως άλλος Ηρακλής», έπεσε στο κενό. Ο Γιάννης Βαρουφάκης «έπαιξε με τη φωτιά», εφαρμόζοντας την θεωρία των παιγνίων και συγκεκριμένα το παίγνιο με τον βάτραχο και τον σκορπιό που θέλουν να περάσουν το ποτάμι. Η πολιτική στάση του Βαρουφάκη αύξησε σημαντικά τις πιθανότητες για Grexit αλλά όχι τόσο όσο το παρουσιάζουν τα ελληνικά μέσα ενημέρωσης. Αν ο Βαρουφάκης ήταν δαίμονας, ο Παπαδήμος ήταν ο Διάβολος. Το ακόλουθο διάγραμμα είναι απτή απόδειξη αυτού που λέω. Αλλά ξεκάθαρα η διακυβέρνηση Βαρουφάκη δεν ωφέλησε την ελληνική οικονομία.

Σύμφωνα με τις δημοσκοπήσεις, αν σήμερα γίνονταν εκλογές ο ΣΥΡΙΖΑ θα έχανε και θα κέρδιζε η Νέα Δημοκρατία. Ο Αλέξης Τσίπρας έχει προαναγγείλει ότι οι εκλογές θα γίνουν το φθινόπωρο του επόμενου έτους.

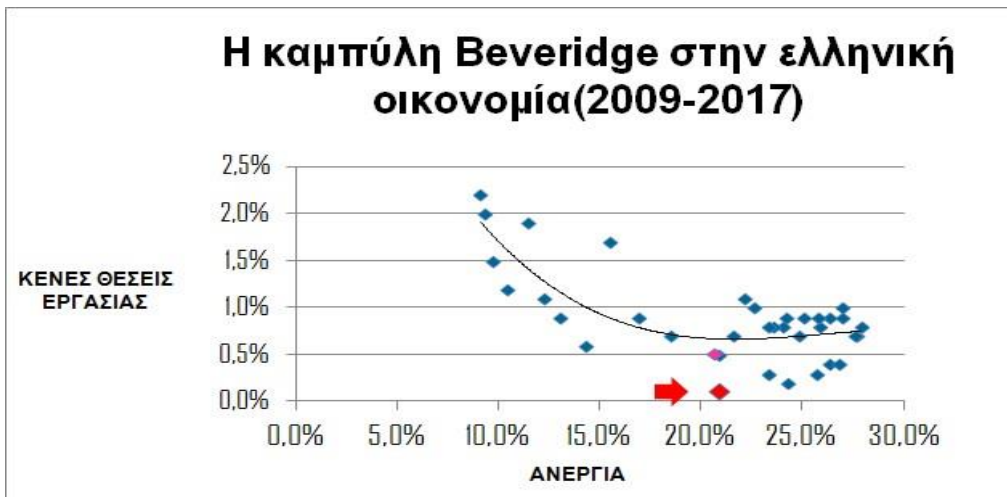
Τι θα αλλάξει με μια ήττα του σημερινού πρωθυπουργού πολιτικά και οικονομικά;

Οι στοιχηματικές εταιρίες δίνουν 75% πιθανότητα να κερδίσει η Νέα Δημοκρατία τις επόμενες εκλογές και οι δημοσκοπήσεις επίσης. Η πρόβλεψή μου είναι ότι θα κερδίσει με μικρή διαφορά η ΝΔ αλλά δε θα σχηματίσει αυτοδύναμη κυβέρνηση και θα αναγκαστεί να συνεργαστεί με άλλο ένα ή δύο κόμματα, το πιθανότερο το ΠΑΣΟΚ. Ο Κυριάκος Μητσοτάκης έχει μια διαφορετική οπτική για την οικονομία σε σχέση με τον Τσίπρα. Θα κόψει κρατικές δαπάνες και σαν αντιστάθμισμα θα φέρει κάποιες φοροελαφρύνσεις. Έχει υποσχεθεί στους ψηφοφόρους να μειώσει τους φόρους περιουσίας (όπως τον ΕΝΦΙΑ), παρότι οι φόροι περιουσίας αποτελούν σήμερα μόλις το 9% των φόρων. Λάθος, λάθος, λάθος! Το «αγκάθι» είναι η αβάσταχτη φορολογία στις επιχειρήσεις και στην κατανάλωση. Εδώ θα μου επιτρέψετε να στείλω ένα μήνυμα στους Κυριάκο Μητσοτάκη και Αλέξη Τσίπρα : «Αρχίστε να σκέφτεστε πρώτα την ελληνική οικονομία, όχι τους ψηφοφόρους σας».

Αναφέρετε τρία ή τέσσερα μέτρα που πιστεύετε θα βελτίωναν άμεσα στην οικονομική κατάσταση στην Ελλάδα.

Το υπ αριθμόν ένα πρόβλημα στην Ελλάδα είναι το «βουνό της ανεργίας». Οι νέοι μεταναστεύουν συνεχώς σε άλλες χώρες και όλοι και περισσότεροι δείχνουν πρόθυμοι να μεταναστεύσουν. Αυτό πρέπει να σταματήσει. Οι νέοι είναι οι πιο παραγωγικοί εργαζόμενοι και πιο καλοί καταναλωτές σε σχέση με τους ηλικιωμένους. Οι νέοι μεταναστεύουν διότι δεν υπάρχουν δουλειές.

Όπως βλέπουμε από την ελληνική καμπύλη Beveridge, οι κενές θέσεις εργασίας είναι τα τελευταία χρόνια κάτω από το 1% . Αυτό δείχνει ότι η κυβέρνηση, η όποια κυβέρνηση, πρέπει να ενισχύσει τη ζήτηση εργασίας από τις επιχειρήσεις.

Πρώτα από όλα να μειώσει το φόρο στις επιχειρήσεις σε πρώτο στάδιο από το 29% στο 22%. Αυτό πρέπει να γίνει αύριο το πρωί καθώς θα επιτρέψει στις επιχειρήσεις να αυξήσουν τη ζήτηση εργαζομένων και να μειωθεί η ανεργία. Επίσης θα ενισχύσει τις ιδιωτικές επενδύσεις.

Κατά δεύτερον, θα πρέπει να μειωθούν οι φόροι κατανάλωσης με από παράδειγμα τον ΦΠΑ που σήμερα αγναντεύει από το 24%. Πρέπει να πέσει τουλάχιστον στο 20%.

Αυτά τα δύο μέτρα θα αυξήσουν τα φορολογικά έσοδα και η εξήγηση για αυτό είναι η καμπύλη Laffer. Θα βρείτε αυτές τις καμπύλες στο νέο μου βιβλίο για την ελληνική κρίση χρέους και τη μαύρη επταετία της ύφεσης και της λιτότητας. Για να εφαρμόσεις αυτά τα δύο μέτρα δε χρειάζεται να πάρεις επιπλέον μέτρα, αλλά να πείσεις με οικονομικά επιχειρήματα τους δανειστές.

Μετά από τόσα χρόνια τεράστιων θυσιών για τους Έλληνες, πολλοί Ευρωπαίοι οικονομολόγοι και πολιτικοί πιστεύουν ότι δεν έχει νόημα η Αθήνα να βγει από το ευρώ. Συμμερίζετε αυτή την άποψη ή πιστεύετε ότι το Grexit είναι ακόμα στο τραπέζι των μελλοντικών προοπτικών;

Μετά από επτά χρόνια εσωτερικής υποτίμησης, το τελευταίο που χρειάζεται η ελληνική οικονομία είναι άλλη μια ακόμη υποτίμηση. Οι Έλληνες είναι εξουθενωμένοι από τα μέτρα λιτότητας. Το Grexit δεν είναι πιθανό αυτή τη στιγμή, συγκεντρώνει ετήσια πιθανότητα 4.1% σύμφωνα με το δείκτη Sentix.

Μια έξοδος από το ευρώ θα εκτόξευε τα επιτόκια στο 36%, στέλνοντας τον πληθωρισμό σε διψήφια νούμερα, πλήττοντας τα ασθενέστερα στρώματα του πληθυσμού.

